

ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

VISIONARY LEADERSHIP THAT AFFECTS THE HIGH PERFORMANCE ORGANIZATION OF SCHOOL UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

ทัศนาศรี ประดับนาค¹, เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์²

Tadsana Pradabnak¹, Apitee Songbundit²

¹นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำสำคัญ

ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์, องค์กรสมรรถนะสูง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 375 คน โดยกำหนดตามตารางเครจซี่และมอร์แกน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นระดับชั้นในการกำหนดสัดส่วน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามระหว่างตั้งแต่ 0.60 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ .978 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา เท่ากับ .976 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .853 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับสูง และ 4) ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 73.10

Abstract

The purposes of this research were as follows: [1] to study visionary leadership of school administrators and the status as high-performance organizations of schools under the Bangkok Metropolitan Administration; [2] to study the relation between visionary leadership of school administrators and the status as high-performance organizations of schools under the Bangkok Metropolitan Administration; and [3] to study visionary leadership of school administrators that affected the status as high-performance organizations of schools under the Bangkok Metropolitan Administration. The sample was 375 school administrators and teachers under the Bangkok Metropolitan Administration and stratified sampling was based on schools as strata for setting the proportions. Then, they were selected by simple random sampling that used drawing lots. The instrument used questionnaires and the index of item objective congruence was valued at more than 0.60, the visionary leadership of administrators was .978, and the reliability of the high-performance organization was at .976. The statistics used for data analysis included mean, percentage, standard deviation, Pearson Product Moment Correlation Coefficient, and Multiple Regression.

The results are revealed as follows. [1] The overall visionary leadership of school administrators under the Bangkok Metropolitan Administration was at a high level; [2] The overall status as high-performance organizations of schools under the Bangkok Metropolitan Administration was at a high level; [3] Visionary leadership of school administrators was highly correlated, with a statistical significance of .01 and the correlation coefficients (r) = .853; and [4] visionary leadership of school administrators significantly affected the status as high-performance organizations of schools under the Bangkok Metropolitan Administration with a statistical significance of .05. All aspects affected the status as high-performance organizations of schools under the Bangkok Metropolitan Administration at 73.10%.

Keyword: Visionary leadership, High performance organization

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีความพลิกผันอย่างฉับพลันทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมและโรคอุบัติใหม่ ได้ส่งผลกระทบต่อทั่วโลกอย่างรุนแรงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นสังคมเศรษฐกิจ การเมือง รวมไปถึงการดำรงชีวิตที่เรียกว่า วิธีชีวิตใหม่ (New Normal) เทคโนโลยีเข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญของการดำรงชีวิต การติดต่อสื่อสารมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ทำให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความรู้ได้รวดเร็วและกว้างขวาง ทุกประเทศจึงมุ่งพัฒนาและปฏิรูปประเทศ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยประเทศไทยได้มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของประชากรให้เป็นทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่พัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ด้านจิตใจเป็นคนยุคใหม่ที่รู้จักเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัว

เมื่อเปรียบเทียบการแข่งขันของประเทศไทยกับนานาชาติ โดยสถาบันนานาชาติเพื่อการจัดการ (International Institute for Management Development: IMD) ซึ่งจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ รวม 63 ประเทศ พบว่าความสามารถในการแข่งขันภาพรวมของประเทศไทยปี 2563 อยู่ในอันดับ 29 มีอันดับลดลง 4 อันดับ จากปี 2562 โดยมีผลคะแนนรวมเฉลี่ยที่ลดลงเป็น 76.234 คะแนน จาก 77.233 คะแนนของในปี 2562 ปัจจัยที่มีอันดับลดลง ได้แก่ ปัจจัยด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจและปัจจัยด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ แม้ว่าโครงสร้างด้านพื้นฐานของประเทศไทยจะมีอันดับดีขึ้นแต่ยังพบจุดอ่อนที่เป็นตัวฉุดรั้ง

ความสามารถในการแข่งขันของด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ตัวชี้วัดด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมและด้าน การศึกษา เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดด้านการศึกษา จะพบปัญหาด้านการศึกษา ได้แก่ การกระจายงบประมาณด้าน การศึกษาต่อนักเรียนรายหัวในทุกระดับการศึกษา อัตราการเข้าเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาของไทยมีอันดับ ลดลง อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปี ปัญหาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ปัญหาผลการ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนจากผลการทดสอบ PISA [1]

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสองพ.ศ.2560-2564 ได้กล่าวถึง การพัฒนาประเทศ ไทยไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในระยะยาวจึงเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิง วิทยาศาสตร์ ได้แก่ การลงทุนในการวิจัยและพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม ควบคู่กับการ พัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานเข้าสู่ตลาด เพื่อให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพ การศึกษาการพัฒนาทักษะโดยกระจายการให้บริการของภาครัฐในด้านการจัดการศึกษา เพื่อให้ประชากรมีโอกาส เข้าถึงบริการของรัฐและทรัพยากรอย่างเท่าเทียม สามารถพัฒนาทักษะและยกคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น การกระจาย การบริการทางด้านการศึกษาที่มีคุณภาพให้เท่าเทียม ขยายการจัดการศึกษาทางไกลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อช่วยเหลือโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ให้สามารถจัดการศึกษาโดยการ บริหารจัดการของภาครัฐ มีการยกระดับองค์การของภาครัฐให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูงเพื่อปรับปรุงโครงสร้างของ หน่วยงานภารกิจและคุณภาพของบุคลากร ภาครัฐให้มีความคล่องตัวและเกิดความคุ้มค่าในประสิทธิภาพการ ทำงานขององค์กรเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะและกลไกที่จำเป็นต่อการแข่งขันในระดับประเทศสู่ความเป็นเลิศ [2] สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ที่มุ่งเน้นพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารจัดการ ภาครัฐให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ โดยดำเนินงานภารกิจที่สำคัญจำเป็นและ คุ้มค่ามีโครงสร้างที่เหมาะสมตลอดจนพัฒนาระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงใน การปฏิบัติงาน เพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของระบบราชการและ เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบราชการ

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษและมีพระราชบัญญัติระเบียบการบริหาร กรุงเทพมหานครพ.ศ.2528 ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ.2542 บัญญัติให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจในการบริหารจัดการสาธารณะประโยชน์ เพื่อ ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษา กรุงเทพมหานครมีอำนาจในการจัด การศึกษาตามมาตรา 16 และสำนักงานเขตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 17 ทั้งนี้การจัดการศึกษาต้องเป็น ในรูปแบบการบริหารการศึกษาที่เหมาะสมและหลักสูตรต้องเป็นไปด้วยความสนใจของผู้เรียนอย่างอิสระ ตาม ระบบบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครมีลักษณะของสายการบังคับบัญชา ซึ่งมีผู้บริหาร คือ ผู้ว่า ราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตและโรงเรียนตามลำดับ โดยสำนักการศึกษาเป็น ฝ่ายอำนวยการหรือหน่วยงานที่ปรึกษาและส่งเสริมสนับสนุนในระดับกรุงเทพมหานคร และเป็นส่วนราชการที่ทำ หน้าที่เช่นเดียวกับสำนักงานเขต สำนักการศึกษากรุงเทพมหานครถือเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อน นโยบายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับด้าน การศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญในการกำหนดนโยบายการจัดทำแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานของ กรุงเทพมหานคร จากการดำเนินแผนงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร ตามแผนพัฒนา การศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2563 พบว่า การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครยังมีข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษากรุงเทพมหานครได้รับผลกระทบจาก การเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม โรคอุบัติใหม่และสิ่งแวดล้อมส่งผลให้การจัดการ เรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ปัญหาด้านโครงสร้างการบริหารงาน

ทางด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานครระบบและกลไกในการสนับสนุน การใช้เทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน การบริหารจัดการไม่สอดคล้องกับแนวทางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน จากปัญหาที่เกิดขึ้น สำนักการศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษา (swot analysis) และยกย่องยุทธศาสตร์จัดการทำแผนพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 พ.ศ.2564-2569 กำหนดเป้าหมายในการวางแผน การศึกษากรอบแนวคิดในการดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและการพัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยให้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีศักยภาพในการบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพตาม มาตรฐานอย่างเท่าเทียม พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มศักยภาพระบบการศึกษาตอบสนองและก้าว ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลงภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาทุนมนุษย์และ บริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูง [3]

การเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงมีการกล่าวถึงองค์กรสมรรถนะสูงกัน อย่าง แพร่หลาย เนื่องจากสภาพแวดล้อมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น การคาดการณ์ ล่วงหน้าเป็นไปได้ยาก ดังนั้นการอยู่รอดภายใต้สภาพแวดล้อมเช่นนี้องค์กรไม่สามารถปรับปรุงตนเองโดยอาศัย เพียงแค่ประสบการณ์ที่เคยเป็นมา หรือปรับปรุงเพียงแค่สถานภาพเดิมของตนเอง องค์กรจำเป็นจะต้อง แสวงหารูปแบบขององค์กรที่มีความสามารถในการปรับตัวและสามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้อย่าง ยั่งยืน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือองค์กรจะต้องมีความสามารถทางการอยู่รอดและประสบความสำเร็จด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่ พึงปรารถนาสำหรับทุกองค์กร [4] โรงเรียนเป็นองค์กรหรือหน่วยงานปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน การพัฒนาให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนสมรรถนะสูงจึงต้องพัฒนาให้มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ปรับปรุงพัฒนาให้เกิด ผลสำเร็จในทุกด้าน การที่สถานศึกษาจะพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นเลิศหรือความมีขีดสมรรถนะสูง สถานศึกษา จะต้องมีความพร้อมอย่างต่อเนื่องหรือ เป็นสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องการประสบความสำเร็จ อย่างต่อเนื่องของสถานศึกษาจะเป็นการยกระดับมาตรฐานของสถานศึกษาเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง [5]

แนวโน้มขององค์กรที่เปลี่ยนแปลงไปมีผลต่อการปฏิบัติงานอย่างมาก ทั้งด้านการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง องค์กรและด้านโครงสร้างการทำงานรูปแบบใหม่ การจัดการมอบหมายความรับผิดชอบของบุคลากรในแต่ละ ส่วนงาน ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการในการดำเนินงาน การให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรเน้นให้บุคลากร พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ด้วยปัจจัยดังกล่าวผู้นำหรือผู้กำหนดทิศทางขององค์กรต้องมีความสามารถ หาวแนวทางให้องค์กรสามารถตอบสนองต่อความท้าทายและความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ เพื่อนำพาองค์กรไปสู่ ความเป็นเลิศ ที่มีความสามารถในการแข่งขัน มีประสิทธิภาพ กล่าวได้ว่ารูปแบบดังกล่าวคือ องค์กรที่มีสมรรถนะ สูง ผู้นำองค์กรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดทิศทางและความอยู่รอดและนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ [6]

การบริหารองค์กรสู่ความเป็นเลิศปัจจัยสำคัญในความสำเร็จ คือ ผู้นำ ถ้าองค์กรมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และ กลยุทธ์ย้อมนำพาองค์กรไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน ทั้งนี้ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์จะสามารถ เชื่อมโยงองค์กรให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์กรทั้งด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ก้าวทันต่อ การเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ผู้บริหารที่มีภาวะเชิงวิสัยทัศน์จะสามารถ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงกับสภาพปัจจุบันและในอนาคตได้อย่างเหมาะสมส่งผลให้สามารถมองเห็นปัญหาและ พร้อมสร้างความร่วมมือของคนในองค์กร มีการมอบอำนาจให้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการสร้าง วัฒนธรรมใหม่ให้กับองค์กรอย่างประสบความสำเร็จ โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงเป็นองค์กรหลักทางการศึกษา ระดับฐานล่างที่สำคัญต่อการดำเนินการกิจ การสร้างสรรค์และก่อให้เกิดผลผลิตทางการศึกษา โดยทั้งนี้ผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จและสร้างเสริมคุณภาพทางการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น การสร้างคุณภาพในโรงเรียนจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ แก่ผู้รับบริการทั้ง นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เห็นได้จากโรงเรียนที่มีคุณภาพในบริหารจัดการและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและปัญหาที่ต้องเผชิญ ผู้นำองค์กรยุคใหม่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่

จะต้องนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย ผู้นำจึงต้องปรับภาวะผู้นำให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การตัดสินใจจาก ผู้ใต้บังคับบัญชาและเปิดโอกาสให้มีอิสระในการทำงานมากขึ้น ซึ่งจิตวิญญาณที่ผู้นำยุคใหม่ต้องมีคือ การมี วิสัยทัศน์ (Visionary)

จากความเป็นมาความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสนใจในการศึกษาภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อคุณลักษณะโรงเรียนสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัด กรุงเทพมหานครนำผลที่ได้ไปใช้ในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

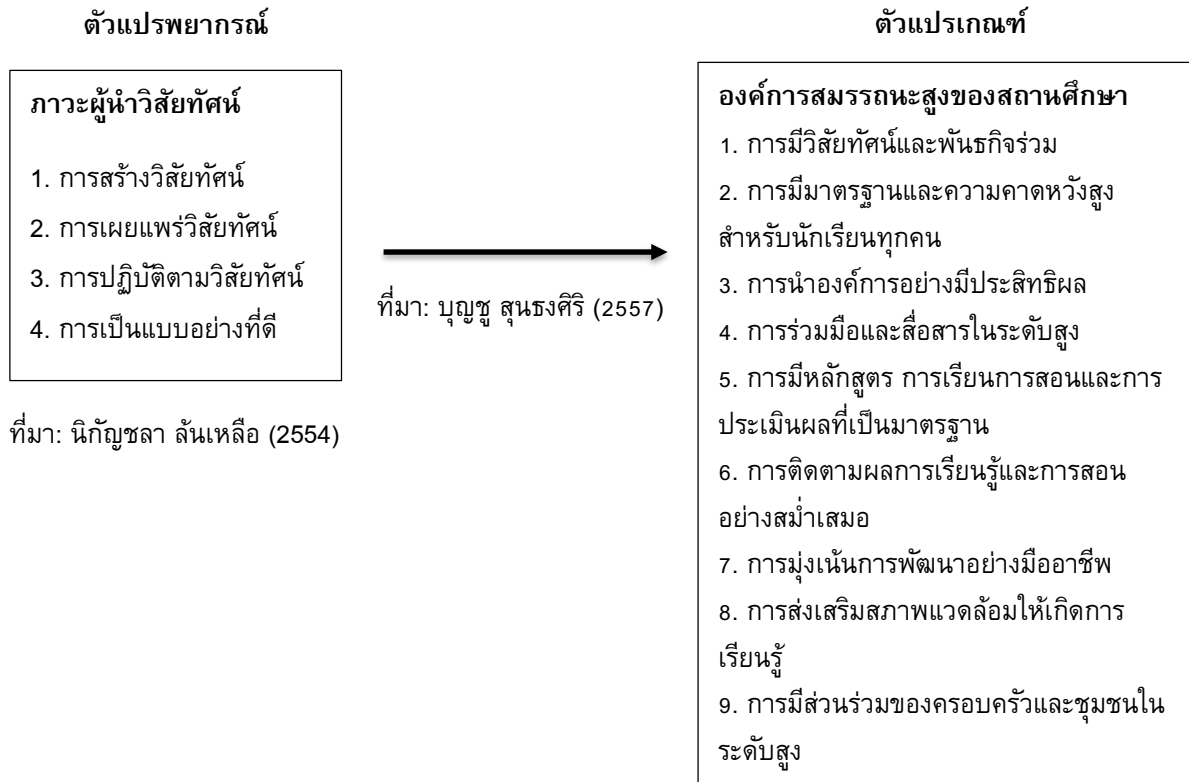
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของ สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์กร สมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของ สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการวิจัย

1. ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของ สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: G.Sue Channon (2007)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็น ผู้บริหารและครูสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียน จำนวน 14,657 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 375 คน ที่ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์จากตารางของ Krecie & Morgan โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ที่ใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นระดับชั้น และกำหนดสัดส่วนจำนวนตัวอย่างแต่ละโรงเรียนจากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบสอบถาม (Questionnaire)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งปฏิบัติงานในโรงเรียน แบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม เกี่ยวกับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม เกี่ยวกับคุณลักษณะโรงเรียนสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา โดยนำข้อค้นพบที่ได้มาทำการวิเคราะห์ประเด็นที่สำคัญเพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเขียนนิยามลักษณะที่เฉพาะต้องการ

3.3 ร่างแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมตามโครงสร้างของนิยามศัพท์

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างและพัฒนาขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา และนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence) IOC แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 ขึ้นไป

3.6 ปรับปรุงแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ (Try out) กับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แบบสอบถามภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .978 แบบสอบถามเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .976 และแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .986

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถาม เสนอผู้บริหารสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

4.3 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถาม เสนอผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

4.4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) โดยผู้ประสานงานกับสถานศึกษาด้วยตนเองและแจ้งกำหนดวันในการปิดรับแบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัย ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมรายด้าน และรายข้อโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 วิเคราะห์ระดับความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม รายด้าน และรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

2.4 วิเคราะห์ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis-Enter Method)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม รายด้าน และรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตาราง 1 ระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวม และรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	ด้านการสร้างวิสัยทัศน์	4.19	.60	มาก
2	ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์	4.24	.69	มาก
3	ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	4.20	.68	มาก
4	ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	4.27	.68	มาก
	รวม	4.22	.66	มาก

2. วิเคราะห์ระดับความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม รายด้าน และรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตาราง 2 ระดับความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวม และรายด้าน

ด้านที่	ความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	การมีวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วม	4.36	.56	มาก
2	การมีมาตรฐานและความคาดหวังสูงสำหรับนักเรียนทุกคน	4.28	.61	มาก
3	การนำองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ	4.19	.67	มาก
4	การร่วมมือและสื่อสารในระดับสูง	4.22	.71	มาก
5	การมีหลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน	4.32	.57	มาก
6	การติดตามผลการเรียนรู้และการสอนอย่างสม่ำเสมอ	4.36	.59	มาก
7	การมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างมืออาชีพ	4.27	.58	มาก
8	การส่งเสริมสภาพแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้	4.36	.60	มาก
9	การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในระดับสูง	4.28	.63	มาก

รวม	4.29	.54	มาก
-----	------	-----	-----

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ของ ผู้บริหาร สถานศึกษา	ความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา									โดยรวม (Y)
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y ₉	
X ₁	.642*	.720*	.775*	.724*	.601*	.647*	.680*	.690*	.647*	.772*
X ₂	.675*	.727*	.872*	.810*	.591*	.619*	.706*	.716*	.741*	.816*
X ₃	.658*	.729*	.872*	.813*	.632*	.658*	.719*	.750*	.681*	.822*
X ₄	.647*	.766*	.867*	.816*	.601*	.718*	.701*	.780*	.720*	.836*
โดยรวม(X)	.688*	.773*	.891*	.832*	.636*	.693*	.737*	.772*	.734*	.853*

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. วิเคราะห์ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis-Enter Method)

ตาราง 4 ผลการถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis-Enter Method) ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	b	β	SE _b	t	p-value
ด้านการสร้างวิสัยทัศน์	.138	.152	.048	2.864*	.004
ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์	.141	.179	.060	2.366*	.018
ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	.141	.176	.065	2.162*	.031
ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	.311	.386	.060	5.209*	.000
R = .852	SE _{est} = .285	F = 251.693			
R ₂ = .731	a = 1.201				

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปผล ได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และด้านการสร้างวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ระดับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมสภาพแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้ ด้านการติดตามผลการเรียนรู้และการสอนอย่างสม่ำเสมอ ด้านการมีวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วม ด้านการมีหลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน ด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในระดับสูง ด้านการมีมาตรฐานและความคาดหวังสูงสำหรับนักเรียนทุกคน ด้านการมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างมืออาชีพ ด้านการร่วมมือและสื่อสารในระดับสูงและด้านการนำองค์การอย่างมีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .853 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับสูง

4. ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 73.10 โดยด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มีอำนาจพยากรณ์สูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญมาอภิปรายโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อให้สามารถวางแผนการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สามารถบริหารงานตามแผนงานให้ประสบความสำเร็จส่งผลให้องค์กรเจริญก้าวหน้า บรรลุเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์จะสามารถคาดการณ์อนาคต เพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงและภาวะการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ [7] ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ นพรินทร์ สุบินรัตน์ [8] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ อรกาญจน์ เจริญกลาง [9] ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษิณ มวลมนตรี [10] ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ระดับความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กรุงเทพมหานครวางแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 โดยจุดเด่นของแผนพัฒนา คือสร้างกลไกการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพเพื่อขับเคลื่อนในทุกๆ มิติของการศึกษา รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะองค์การและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพด้วยกลไกการพัฒนาองค์การสมรรถนะสูง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและการเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรพร ศิริพันธ์บุญ [11] ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบกระจายที่ส่งผลต่อโรงเรียนสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่าการเป็นโรงเรียนสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ เข็มทอง [12] ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่าองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร โสภิตน [13] ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .853 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้นำเป็นผู้กำหนดทิศทางขององค์การจึงต้องมีความสามารถแสวงหาแนวทางให้องค์การสามารถตอบสนองต่อความท้าทายและการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำพาองค์การไปสู่ความเป็นเลิศ มีประสิทธิภาพ พร้อมต่อการแข่งขัน กล่าวได้ว่ารูปแบบดังกล่าวคือ องค์การที่มีสมรรถนะสูง ผู้นำองค์การจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดทิศทางและความอยู่รอดและนำองค์การไปสู่ความสำเร็จ [6] ซึ่งสอดคล้องกับ บุญชู สุนทรศิริ [14] ดำเนินการศึกษา ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อองค์การที่มีสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ภาวะผู้นำกับองค์การที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.93 สามารถพยากรณ์โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 87.6 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ บัณฑิตา สิทธิพิงตกุล [15] ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารกับองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูงและลักษณะคล้ายคลึงกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐฐ์ ชาวเสมา [16] ได้ศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนที่มีสมรรถนะสูงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับโรงเรียนที่มีสมรรถนะสูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.774 โดยด้านการมีวิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโรงเรียนที่มีสมรรถนะสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.548 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 73.10 โดย

ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มีอำนาจพยากรณ์สูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจาก โครงสร้างองค์การที่มีความเหมาะสมขององค์การที่มีสมรรถนะสูง ประกอบด้วย ด้านกลยุทธ์ขององค์การ การด้านบรรยากาศองค์การ และด้านความผูกพันต่อองค์การ เมื่อพิจารณาในด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ผู้บริหารเป็นผู้ที่สนับสนุนและสร้างบรรยากาศ ตลอดจนสร้างกระบวนการในการปฏิบัติงานเหมาะสม ต่อสภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น โดยผู้บริหารกำหนดเป้าหมายองค์การที่ชัดเจนเพื่อให้สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่มีคุณภาพถือ เป็นหัวใจสำคัญของการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง [17] สอดคล้องกับ Hickman [18] คุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ คือการที่ผู้นำองค์การมีความรู้ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ในอนาคต ให้เกิดภาพอนาคตที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ตามสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งองค์ประกอบสำคัญ คือ การสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และการเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐรัฐ ชาวเสมา [16] ได้ศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนที่มีสมรรถนะสูง พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโรงเรียนที่มีสมรรถนะสูง และสอดคล้องกับ นาคนครา เหลนปก [19] ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ การศึกษาระดับปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่อยู่ในระดับสูง ดังนั้นควรส่งเสริม พัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารเพิ่มมากขึ้น โดยการอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ โดยเฉพาะการสร้างวิสัยทัศน์ที่ทำทลาย กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างผลงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นผลงานที่แปลกใหม่ เพื่อนำมาปรับใช้ในการสร้างแนวทางการปฏิบัติงาน
2. ระดับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการนำองค์การอย่างมีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่อยู่ในระดับสูง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรร่วมกันหาแนวทางในการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นให้เพียงพอต่อการจัดการศึกษา
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ดังนั้นควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านการครองตน และการครองงาน เพื่อสร้างศรัทธาและกระตุ้นให้ครูและบุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ
4. ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 73.10 จึงควรส่งเสริม พัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความสามารถทางด้านภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยอื่นที่สามารถส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงทดลองของภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากลปี 2563 (IMD 2020)* (พิมพ์ครั้งที่ 1.): กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ.2560-2564)*: กรุงเทพฯ : สำนัก.
- [3] สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569)*.
https://webportal.bangkok.go.th/user_files/116/733121162622f13a8649479.63703332.pdf
- [4] ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2551). *องค์การสมรรถนะสูงกับความรับผิดชอบต่อสังคม*. วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, 15(2), 11-35.
- [5] เยาวเรศ ตระกูลวีระยุทธ. (2558). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขีดสมรรถนะสูง สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- [6] รับขวัญ ภูเขาแก้ว. (2557). *กลยุทธ์การบริหารคนเก่งและองค์การสมรรถนะสูงสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- [7] เทือน ทองแก้ว. (2550). *สมรรถนะ (Competency): หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- [8] นพรินทร์ สุปินรัตน์. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย).
- [9] อรกาญจน์ ฉะยิงกลาง. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- [10] ทักษิณ มวลมนตรี. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- [11] พัชรพร ศิริพันธ์บุญ. (2559). *ภาวะผู้นำแบบกระจายที่ส่งผลต่อโรงเรียนสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- [12] จิราภรณ์ เข้มทอง. (2562, มกราคม - มิถุนายน). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. วารสารบัณฑิตวิจัย, 10(2), 97-113.
- [13] สุภาพร โสภิตน. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- [14] บุญชู สุนทรศิริ. (2557). *ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อองค์การที่มีสมรรถนะสูงของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- [15] บัณฑิตา สิทธิพงศากุล. (2564). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารบองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- [16] พิสิฐรัฐ ชาวเสมา. (2559). *คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนที่มีสมรรถนะสูง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- [17] ปวลิน โปษยานนท์. (2557). *การพัฒนารูปแบบเชิงโครงสร้างองค์กรที่มีสมรรถนะสูงของ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (แก่งคอย) จำกัด.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- [18] Hickman, C. R. (1984). *Creating excellence : managing corporate culture, strategy, and change in the New Age*: New York : New American Library.
- [19] นาคนครา เหลนปก. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดราชบุรี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.